

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ

Ізмодєнова Н.К., аспірант

ПФ НУБіП України «Кримський агротехнологічний університет»

У статті розглянуті методичні засади формування та оцінки організаційного механізму діяльності фермерських господарств. Запропоновано ряд показників для оцінки механізму.

Ключові слова: організаційний механізм, розвиток, показники, коефіцієнти, складові організаційного механізму.

Постановка проблеми. Сучасний механізм функціонування фермерських господарств формується й розбудовується під впливом багатьох організаційних, економічних, соціальних та інших факторів. Представляючи собою систему малого агробізнесу що динамічно розбудовується, він складається з окремих взаємозалежних і взаємозалежних елементів. Раціональне моделювання механізму господарювання в регіональному АПК припускає ефективне протистояння впливу екстремальних факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, пристосування до ринкових умов, що змінилися.

Аналіз останніх досліджень. Вітчизняними науковцями підприємництво в аграрній сфері почало досліджуватися з початку 30-х років ХХ сторіччя. Сьогодні серед економістів, які займалися розвитком фермерських господарств можна виділити Л.Ю. Мірошник, П.М. Макаренко, В.Я. Месель-Веселяк, Л.О. Мармуль, П.Т. Саблук. Проте в теорії організаційного механізму функціонування фермерських господарств залишається чимало дискусійних питань.

Постановка завдання. При дослідженні ефективності функціонування організаційного механізму нами було сформульовано та вирішено низку питань: визначено основні складові організаційного механізму та виявлено основні показники ефективності розвитку організаційного механізму. Дослідження входить у план наукової роботи ПФ НУБіП У «КАТУ» підрозділ 2.3.4. Вдосконалення організаційно-економічних механізмів підвищення ефективності функціонування сільськогосподарських формувань реєстраційний номер 0111U008813.

Виклад основного матеріалу. Нами визначено, що організаційно-економічний механізм складається із двох основних складників: організаційного та економічного. Так організаційна складова організаційно-економічного механізму складається із механізму організації виробництва, механізму організації труда, механізму організації виробництва та інформаційного механізму. Для оцінки кожної під складової нами виявлено група показників, які характеризують цю групу.

Так, ефективність механізму організації виробництва, який входить у групу організаційно-економічних механізмів нами буде розраховано як сукупність наступних показників: показники забезпеченості технікою, показники забезпеченості технологією, показники забезпеченості землею та показники забезпеченістю іншими обіговими засобами (рис. 1).

Не підлягає сумніву, що для розвитку фермерського господарства власник повинен мати декілька факторів: бути забезпеченим технікою, технологією та засобами праці, які включає землю та обігові кошти.

До показників забезпеченістю технікою ми можемо віднести коефіцієнт забезпеченістю технікою на 1 фермерське господарство. Коефіцієнт забезпеченості технікою показує скільки сільськогосподарської техніки має 1 фермерське господарство. Середнє значення показника, яке було нами розраховано складає близько 0,67 одиниці техніки на 1 фермерське господарство. Цей показник ще раз нам доказує, що фермерство – це склад душі та характеру, стиль життя. Забезпеченість сільськогосподарською технікою безумовно, має вплив на бажання та можливість займатися сільськогосподарським виробництвом.

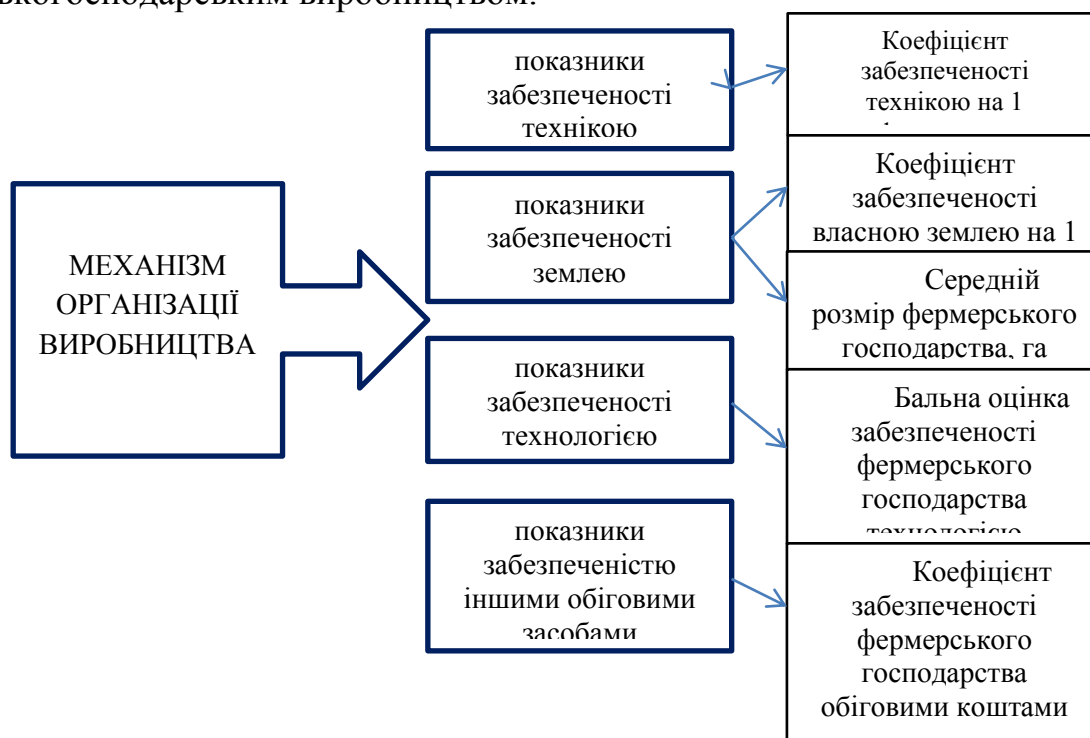

Рис. 1. Показники оцінки розвитку механізму організації виробництва

Група показників забезпеченості землею включає показники забезпеченості власною землею на 1 фермерське господарство та середній розмір фермерського господарства. Середній розмір фермерського господарства за період що аналізується складає 50,9 га на 1 фермерське господарство. Ми вважаємо, що розмір фермерського господарства, безумовно, має вплив на розвиток господарства, тому цей показник є досить суттєвим.

Група показників, які характеризують забезпеченість технологією, яка

має вплив на розвиток фермерського господарства включає показник забезпеченості фермерського господарства технологією для організації сільськогосподарського виробництва. Невід’ємною частиною виробництва є технологія, отже, навіть якщо фермер має техніку, землю та навіть бажання робити, але не має технології для вирощування рослин або тварин, не зможе раціонально робити, розвиватися. Показник забезпеченості фермерського господарства технологією є одним із тих показників, які ми можемо розрахувати тільки методом експертних оцінок.

Остання група показників, які відносяться до механізму організації виробництва, враховує показники забезпеченості іншими обіговими засобами. Отже на виробництва сільськогосподарської продукції має вплив декілька факторів: наявність засобів та умов праці, технології а також наявність інших обігових засобів.

Наступним складовим організаційно-економічного механізму розвитку фермерських господарств є механізм організації праці. Отже механізм організації праці включає 3 групи показників (рис. 2). Перша група показників – показники забезпеченості умовами праці, які безпосередньо впливають на процес виробництва та бажання працювати. Друга група – показники оцінки кваліфікації робітників середньої ланки, тому що більшість етапів виробництва виконують робітники середньої ланки. Третя група – показники оцінки рівня охорони праці, отже цей показник має вплив на ефективність роботи, зацікавленість у подальшій роботі на фермера.

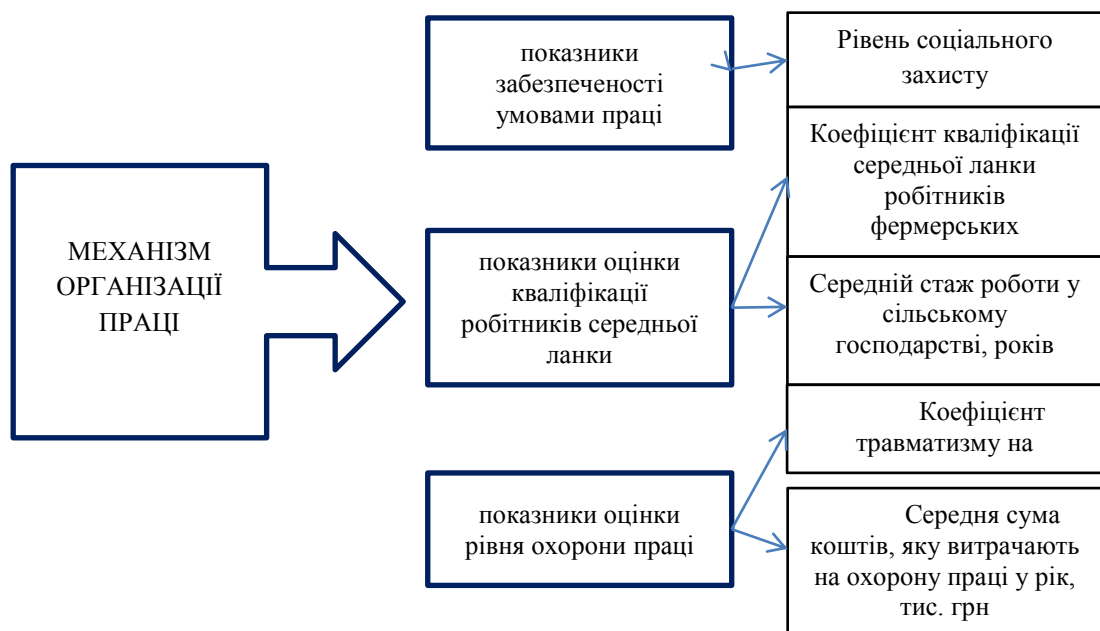

Рис. 2. Показники оцінки розвитку механізму організації праці

До першої групи показників яка характеризує забезпеченість умовами праці ми віднесли показники, які оцінюють рівень соціального захисту робітників.

До показників оцінки кваліфікації робітників середньої ланки відносяться коефіцієнт кваліфікації середньої ланки робітників фермерських

господарств якій характеризує рівень кваліфікації. Середній стаж роботи у сільському господарстві також має вплив на якість роботи, яка виконується, тому нами розраховано середній стаж роботи у сільському господарстві на основі статистичних даних. Більший стаж роботи у сільському господарстві дає підстави вважати що робота виконується професійно і помилки сходять на унівець. Таким чином, середній стаж роботи у сільському господарстві за період що аналізується складає близько 25 років.

Остання група показників характеризує показники оцінки рівня охорони праці. До таких показників ми віднесли коефіцієнт травматизму на виробництві серед фермерських господарств та розмір коштів, які витрачено на охорону праці у рік.

Наступною складовою організаційної частини розвитку організаційно-економічного механізму є механізм управління. Нами вже розглянуто 2 складові, які характеризують виробництво та працю, складова управління необхідна для раціонального розподілення усіх складових процесу виробництва, таких як якість, збут та інші (рис. 3). До механізму організації виробництва ми віднесемо чотири групи показників.

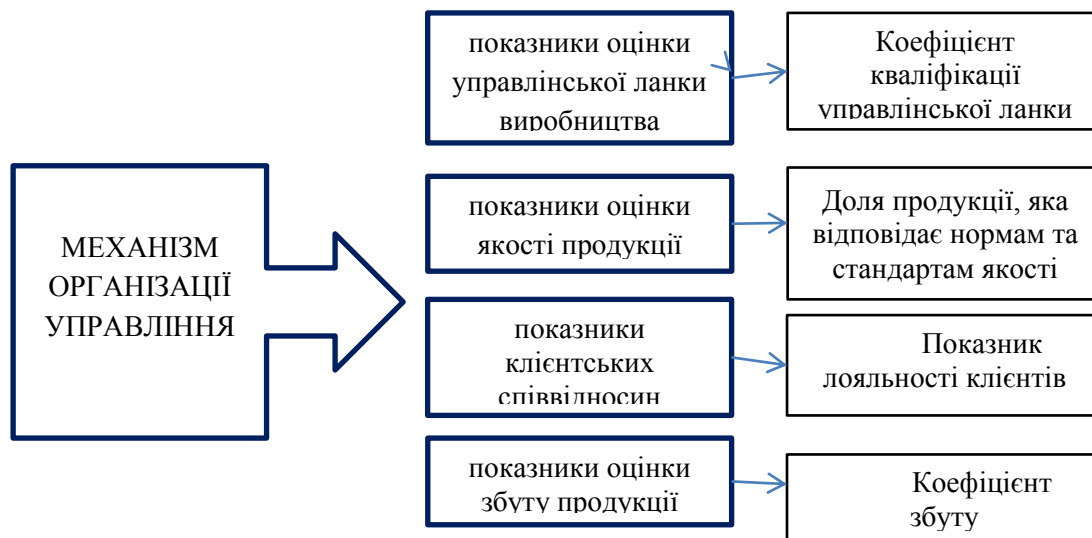

Рис. 3. Показники оцінки розвитку механізму організації управління виробництвом

Перша група – показники оцінки управлінської ланки виробництва оцінює роботу управління роботою фермерського господарства, тому що без належного дбального управління навіть при найліпших техніці та технології не буде кращого результату.

Показники оцінки якості виробленої продукції включають дані, які характеризують наскільки ефективно управління при виробництві. Показник доля продукції, яка відповідає нормам та стандартам якості характеризує якість виробленої продукції.

Третя група показників характеризує показники клієнтських співвідносин, тому що якість відносин із клієнтами залежить від безпосереднього управління підприємством, від його ринкової спрямованості, довгострокових цілей, тощо.

Остання група показників – показники збуту продукції. До цієї групи показників відноситься відсоток продукції, яка була продана підприємством ще до збору врожаю, тобто наскільки фермер певен, що вироблена їм продукція буде зажадана.

Остання група яка характеризує організаційну складову – це інформаційний механізм. Безумовно, інформація є важливою складовою будь-якого процесу розвитку. Інформаційний механізм характеризує рівень використання фермерськими господарствами інформації, яка безпосереднє впливає на виробництво у галузі. Сільське господарство – галузь, яка як і інші достатньо швидко розвивається: впроваджуються нові технології як у тваринництві так і у рослинництві, розробляється нова техніка, тому дуже важливо коли керівництво господарства володіє новинками НТП (рис. 4).

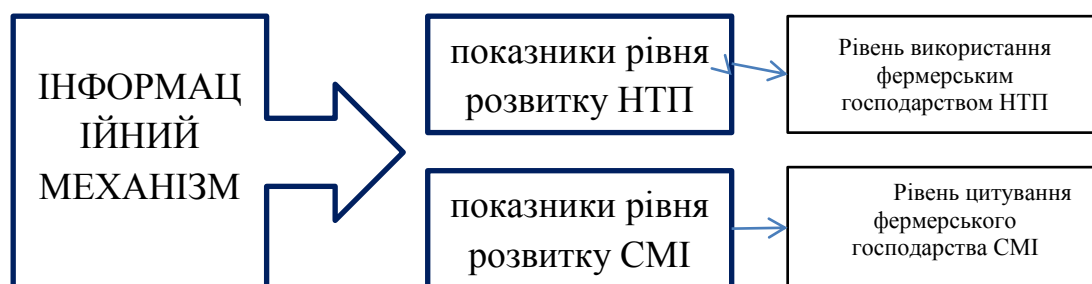

Рис. 4. Показники оцінки розвитку механізму організації управління виробництвом

До інформаційного механізму входять дві групи показників – показники рівня розвитку НТП, та показники розвитку СМІ.

Висновки. На основі проведеного дослідження нами запропоновано основні складові організаційного механізму (механізм організації виробництва, механізм організації праці, механізм організації управління, інформаційний механізм) та показники для оцінки ефективності організаційного механізму розвитку фермерських господарств. Дослідження не є закінченою науковою роботою й ще підлягає вивченню та вдосконаленню.

Список використаних джерел

1. Зиновьев Ф.В. Формирование эффективных механизмов хозяйствования в агропромышленном комплексе Крыма / Ф.В. Зиновьев. – Симферополь.: Таврия, 2001. – 260 с.

2. Кульман А.А. Экономические механизмы / А.А. Кульман; пер. с фр.; под общ. Редакцией Н.И. Хрустальной. – М.: АО Издательская группа «Прогресс», «Универс», 1993. – 92 с.

3. Лебедев К.А. Организационно-экономический механизм развития зернопродуктового подкомплекса: теория, методология, практика: монография / К.А. Лебедев. - К.: ННЦ ИАЭ, 2009. – 272 с.

4. Осипов Ю. М. Хозяйственный механизм государственно-монополистического капитализма / Ю.М. Осипов. - М.: Московск. ун-т.,

Измоденова Н.К.
Методические основы оценки эффективности функционирования организационного механизма

В статье рассмотрены методические основы формирования и оценки организационного механизма деятельности фермерских хозяйств. Предложены ряд показателей для оценки механизма.

Ключевые слова: организационный механизм, развитие, показатели, коэффициенты, составляющие организационного механизма.

Izmodenova N.K.
Methodological basis of evaluation of the efficiency of functioning of organization mechanism

The methodological basis of forming and evaluation of organization mechanism of farming management is the main point of the given article.

Key words: organization mechanism, development, showings, coefficients, the components of organization mechanism.